

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Γεωργίου Χ. Χιονίδη, Σύντομος ιστορία του Χριστιανισμού στη περιοχή της Βεροίας. (I. Επίσκοποι και μητροπολίτες. II. Άγιοι και ξακουστοί κληρικοί. III. Μοναστήρια. IV. Εκκλησίες)

Γ. Ι. Θεοχαρίδης

doi: [10.12681/makedonika.821](https://doi.org/10.12681/makedonika.821)

Copyright © 2014, Γ. Ι. Θεοχαρίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Θεοχαρίδης Γ. Ι. (1963). Γεωργίου Χ. Χιονίδη, Σύντομος ιστορία του Χριστιανισμού στη περιοχή της Βεροίας. (I. Επίσκοποι και μητροπολίτες. II. Άγιοι και ξακουστοί κληρικοί. III. Μοναστήρια. IV. Εκκλησίες). *Μακεδονικά*, 5(1), 498–499. <https://doi.org/10.12681/makedonika.821>

δεατικά, εἰς τὸν ΣΤ' τόμ. (1950) τῆς Ε. Ε. Φιλ. Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Διὰ πάντα ταῦτα παρὰ τοὺς μόχθους τοῦ σ. ἡ ἱστορία τῆς Βεροίας δὲν ἐγράφη ἀκόμη, ἀλλὰ γεγονὸς εἶναι ὅτι δὲν θὰ εἶναι πλέον δυνατόν νὰ γραφῇ ποτέ, ἐὰν δὲν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἔργον τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον τόσον ὑλικὸν συνεκεντρώθη. Παραμένει λοιπὸν σχεδὸν ἀκεραία ἡ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν πρὸς τὸν συγγραφέα, ὁ ὁποῖος ἐμόχθησε τόσον καὶ προελείανε τὴν ὁδὸν διὰ μίαν κριτικὴν ἱστορίαν τῆς Βεροίας.

Γ. Ι. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ

Γεωργίου Χ. Χιονίδη, Σύνομος ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴ περιοχὴ τῆς Βεροίας. (Ι. Ἐπίσκοποι καὶ μητροπολίτες. ΙΙ. Ἅγιοι καὶ ἱεραποστολὴ κληρικοί. ΙΙΙ. Μοναστήρια. ΙV. Ἐκκλησίες). Βέροια 1961. Σελ. 69. (Ἐκδόσεις τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Νεανίδων «Ὁ Πελεκάν»).

Ὅπως ἐξηγεῖ εἰς τὰ προλεγόμενα ὁ συγγραφεὺς (9-11), τὸ βιβλίον ἐγράφη διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ κοινωφελῇ σκοπὸν, ἵνα δηλαδὴ ἐκ τῆς πολήσεώς του ἐνισχυθοῦν οἱ πόροι τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Οἰκοτροφείου αὐτῆς. Λόγῳ λοιπὸν τοῦ εἰδικοῦ σκοποῦ τοῦ βιβλίου ἐδόθη εἰς αὐτὸ ἐκλαϊκευτικὴ μορφή ἄνευ παραθέσεως πηγῶν, ἄνευ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως γνῶμῶν, καὶ ἐγράφη εἰς τὴν ὁμιλουμένην δημοτικὴν. Τὸ ὑλικὸν ὅμως τῆς ἐργασίας θεμελιεῖται ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων ἐν μέρει μὲν εἰς τὸν προσηγηθέντα Α' τόμον τοῦ ἔργου τοῦ σ. «Ἱστορία τῆς Βεροίας», ἐν μέρει δὲ εἰς τὸν μέλλοντα νὰ ἀκολουθήσῃ Β' τόμον τοῦ αὐτοῦ ἔργου.

Ι. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ὁ σ. ἐπισκοπεῖ τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βεροίας ἀπὸ τοῦ 50 μ.Χ. μέχρι σήμερον.

Ὅμιλεῖ πρῶτον περὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Βέροϊαν περὶ τὸ 50/1 μ.Χ., περὶ τοῦ λεγομένου «βήματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου» ἐν Βεροίᾳ, τὴν παράδοσιν περὶ τοῦ ὁποίου ὑποστηρίζει, καὶ περὶ τοῦ Βεροιέως μαθητοῦ τοῦ Ἀποστόλου Σωπάτρου ἢ Σωσιπάτρου, τοῦ ὁποίου τὸ συναξάριον διηγείται.

Κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν ἐποχὴν σημειοῖ τέσσαρα ὀνόματα ἐπισκόπων Βεροίας, ἀναφερομένων εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν Συνόδων, καὶ διηγείται τὸ μαρτύριον τῆς Ἀγίας Ἱερουσαλὴμ ἐκ τοῦ συναξαρίου τῆς.

Κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, ἡ ὁποία ἄρχεται κατὰ τὸν σ. ἀπὸ τοῦ Μ. Κων/τίνου, μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ἰδρύσεως τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ἰλλυρικοῦ εἰς τὸ Ἀνατολικὸν ῥωμαϊκὸν κράτος ἐπὶ Λέοντος Γ' τοῦ Ἰσαύρου, ὁ σ. διέρχεται ἐπιτροχάδην τὸν Βασίλειον Β' Βουλγαροκτόνον καὶ τὴν Δ' Σταυροφορίαν καὶ

κατόπιν ἀπαριθμεῖ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐξ ἐγγραφῶν καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν τοὺς φερομένους ὡς μητροπολίτας Βεροίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας μετὰ γενικά τινα περὶ τῆς θέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ὁ σ. συλλέγει ἐκ διαφόρων, ὡς φαίνεται, πηγῶν πλῆθος ὀνομάτων μητροπολιτῶν Βεροίας. Ἐξηγεῖ κατόπιν διατὶ ὁ τίτλος τοῦ μητροπολίτου Βεροίας ἀναφέρει αὐτὸν καὶ ὡς Ναούσης καὶ καταπολεμεῖ τὴν γνώμην, ὅτι ἡ μητρόπολις Βεροίας ὑπήγετο ποτε ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδος, ὑποστηρίζων ὅτι αὕτη ὑπήγετο εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅπως καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι.

Διὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι σήμερον, ἀπαριθμοῦνται οἱ γνωστοὶ πλέον μητροπολίται τῆς Βεροίας καὶ γίνεται βραχὺς λόγος περὶ τῆς θρησκευτικῆς σημερινῆς κινήσεως ἐν Βεροίᾳ διὰ τῆς ἰδρύσεως διαφόρων χριστιανικῶν συλλόγων.

II. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος βιογραφοῦνται συντόμως εἴκοσι μία θρησκευτικαὶ προσωπικότητες, αἱ ὁποῖαι εἴτε κατάγονται ἐκ Βεροίας εἴτε ἐπεσκέφθησαν τὴν Βέροϊαν, ἀπὸ τοῦ Βεροιώως πατριάρχου Νήφωνος (1311 - 1315) μέχρι τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ (1714 - 1779).

III. Εἰς τὸ τρίτον μέρος ἀπαριθμοῦνται μετὰ συντόμου ἱστορίας αὐτῶν τριάκοντα ἐν μοναστήρια, κεῖμενα ἐντὸς καὶ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Βεροίας, γινομένου ἰδιαιτέρου λόγου διὰ τὰ μοναστήρια τῆς Ναούσης.

IV. Εἰς τὸ τέταρτον μέρος ἀπαριθμοῦνται ἑβδομήκοντα δύο ἐκκλησίαι, ἐκ τῶν ὁποίων πενήτηκοντα τρεῖς ὑπάρχουν μέχρι σήμερον, καὶ τέσσαρες ἐκκλησίαι τῆς Ναούσης. Περὶ τῶν σφωζομένων δίδονται σύντομοι πληροφορίες.

Ἡ ἐργασία παρὰ τὸν ἐκλαϊκευτικόν της χαρακτῆρα εἶναι πολὺ ἐπιμελής. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἐκ τοῦ ἀνωτέρω λόγου δὲν σημειοῦνται αἱ πηγαὶ τῶν πληροφοριῶν τοῦ σ., οὐδεμία συζήτησις πρὸς τὸ παρὸν περὶ τῆς ἀκριβείας τούτων δύναται νὰ γίνῃ. Ἀσφαλῶς ὅμως, ὅταν δημοσιεύσῃ τὰς πηγὰς του, πολλὰι πληροφορίες του θὰ ἐλεγχθοῦν ὡς μὴ ἀκριβεῖς.

Ὁ σ. μὲ δύναμιν ἐργασίας ἀξιοσημείωτον ἔδωκεν οὕτω εἰς τοὺς ἐρευνητὰς τοῦ μέλλοντος ὁδηγὸν διὰ μίαν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βεροίας, διὰ τοῦτο εἶναι ἀξίος ἐπαίνου καὶ εὐχαριστιῶν, δεδομένου πρὸς τοῦτοις ὅτι τὸ ἔργον, ἄνευ ἐπιστημονικῶν ἀξιώσεων νέας ἐρεῦνης, ὑπηρετεῖ, τόσον μάλιστα ἐπιμελῶς συντεθειμένον, κοινωφελῇ σκοπόν.

Γ. Ι. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ

Ἀναστασίου Ἐμμ. Χριστοδούλου, Ἱστορία τῆς Βεροίας. Βέροια 1960. Σελ. 176. (Μετὰ πολλῶν εἰκόνων ἐντὸς κειμένου).

Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου εἶναι ὀλίγον παραπλανητικός. Δὲν πρόκειται ἀκριβῶς περὶ συστηματικῆς καὶ κατὰ χρονικὰς περιόδους ταξινομημένης ἱ-